

एका विदाचोरीसाठी २५.५ कोटींचा भुर्दंड

‘आयबीएम’च्या अहवालातील वास्तव; गेल्या वर्षभरात १५.९ टक्के वाढ

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : देशात मागील काही वर्षांत विदाचोरीच्या घटनांमध्ये सातत्याने वाढ होत आहे. एका विदाचोरीच्या घटनेसाठी सरासरी २५.५ कोटी रुपयांचा भुर्दंड कंपन्यांना बसत असल्याचे ‘आयबीएम’च्या ताच्या अहवालातून समोर आले आहे. गेल्या वर्षी हा सरासरी भुर्दंड २२ कोटी रुपये होता आणि त्यात आता सुमारे १५ टक्के वाढ नोंदवण्यात आली आहे.

‘आयबीएम’ने ६०२ कंपन्यांकडील मार्च २०२५ ते फेब्रुवारी २०२६ या कालावधीतील विदाचोरीच्या घटनांचे विश्लेषण केले. त्यानंतर यातील ४४६ कंपन्यांबरोबर या वर्षी मे महिन्यात अभ्यास करून हा अहवाल जाहीर करण्यात आला आहे. या अहवालानुसार, गेल्या वर्षभरात



वित्तीय कंपन्यांना सर्वाधिक फटका

विदाचोरीचा सर्वाधिक फटका वित्तीय सेवा क्षेत्रातील कंपन्यांना बसत आहे. एका विदाचोरीसाठी वित्तीय कंपन्यांना ४०.९ कोटी रुपयांचा भुर्दंड बसतो. त्याखालोखाल तंत्रज्ञान क्षेत्रातील कंपन्यांसाठी ३५.७ कोटी रुपये आणि दळणवळण क्षेत्रातील कंपन्यांसाठी ३४.५ कोटी रुपयांचा भुर्दंड बसतो, असे अहवालात स्पष्ट करण्यात आले आहे.

विदाचोरीच्या ३९ हजार ५०० घटना घडल्या आहेत. त्याआधीच्या वर्षांत अशा ३८ हजार २०० घटना घडल्या होत्या. कृत्रिम प्रज्ञा (एआय) तंत्रज्ञानाधारित विदाचोरीचे प्रकार

वाढू लागले. विदाचोरीच्या घटनांमध्ये ‘एआय’ आधार झालेले २६ टक्के प्रकार आहेत. ‘एआय’मुळे सायबर हल्ले अधिक जलद आणि व्यापक पातळीवर होत

भारताकडून ‘एआय’च्या स्वीकाराला गती मिळाली असून, त्यामुळे मोठ्या प्रमाणात नावीन्यतेच्या संधी उपलब्ध होत आहेत. ‘एआय’चा वापर करणाऱ्या आणि भक्कम प्रशासन असलेल्या कंपन्या सायबर हल्ले रोखण्यासाठी अधिक सक्षम आहेत. सध्या अनेक कंपन्यांकडून मर्यादित स्वरूपात ‘एआय’चा वापर केला जात असून, त्यात सायबर हल्ले शोधण्यावर अधिक भर दिला जात आहे. मात्र, स्पधार्मकतेत टिकून राहण्यासाठी भारतीय कंपन्यांना व्यवसायात ‘एआय’चा अधिकाधिक वापर करावा लागेल. - **गौरव अगरवाल**, उपाध्यक्ष, ‘आयबीएम’ इंडिया व दक्षिण आशिया

आहेत. ‘एआय’मुळे सायबर हल्ल्यांचे स्वरूप बदलू लागले आहे. याच वेळी या तंत्रज्ञानाच्या मदतीने कंपन्यांकडून सायबर सुरक्षा भक्कम केली जात आहे.

विदाचोरीच्या घटनेनंतर ७३ टक्के कंपन्यांनी सुरक्षा साधनांसाठी गुंतवणूक वाढविण्याचे जाहीर केले आहे. याचबरोबर प्रशासनात सुधारणा करण्यावर भर देण्याची भूमिका कंपन्यांनी घेतली आहे. ‘एआय’ आणि स्वयंचलित सुरक्षा यंत्रणेचा वापर केवळ ३२ टक्के कंपन्यांकडून होत असून, ३६ टक्के कंपन्या ‘एआय’चा मर्यादित वापर करीत आहेत. याच वेळी ३२ टक्के कंपन्यांकडून ‘एआय’चा वापरच होत नाही.

सुरक्षा यंत्रणेत ‘एआय’ आणि स्वयंचलित यंत्रणेचा वापर नसलेल्या कंपन्यांना एका विदा चोरीसाठी ३१.६ कोटी रुपयांचा भुर्दंड बसत आहे. याच वेळी ‘एआय’चा वापर करणाऱ्या कंपन्यांना २१.३ कोटी रुपयांचा भुर्दंड बसत आहे,’ असे अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.



पोलिसांनी जप्त केलेली वाहने सातारा रस्त्यावर भारतीय विद्यापीठ पोलिस स्थानकासमोरील पदपथावर दीर्घ काळापासून पडून आहेत. नागरिकांना या पदपथांचा वापर त्यामुळे करता येत नाही. (छाया – पवन खेंगेर)

सार्वजनिक स्वच्छतागृहाला गळती

साज नागरिक मंचाकडून चौकशीची मागणी

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : म्हात्रे पुलाजवळ पुणे महापालिकेने सुमारे २६.५ लाख रुपये खर्च करून उभारलेल्या सार्वजनिक स्वच्छतागृहाच्या स्लॅबमधून मोठ्या प्रमाणात गळती होत आहे. तसेच, पहिल्या मजल्यावरील कर्मचाऱ्याच्या (केअरटेकर) खोलीत पाणी साचत आहे. या बांधकामात गंभीर त्रुटी असल्याचा आरोप सजग नागरिक मंचाचे अध्यक्ष विवेक वेलणकर यांनी केला. हे स्वच्छतागृह २०२४ मध्ये पूर्ण झाले. मात्र, ते दीर्घ काळ वापरात आले नाही. त्यानंतर देखभाल

फुटांचे असून, त्यासाठी महापालिकेने ७ हजार ३०० रुपये प्रति चौरसफूट इतका खर्च केला आहे. या कामासाठी महापालिकेच्या अभियंत्यांनी पूर्वगणनपत्रक तब्बल १० हजार रुपये प्रति चौरस फूट दराने तयार केले. या ठिकाणी इतक्या मोठ्या खर्चाची आवश्यकता नसतानाही मोठ्या रकमेचे पूर्वगणनपत्र तयार करण्यात आल्याचा आरोप वेलणकर यांनी केला.

हे स्वच्छतागृह २०२४ मध्ये पूर्ण झाले. मात्र, ते दीर्घ काळ वापरात आले नाही. त्यानंतर देखभाल

दुरुस्ती करणाऱ्यांसाठी या इमारतीच्या पहिल्या मजल्यावर स्वतंत्र खोली उभारण्यासाठी महापालिकेने आणखी सुमारे १० लाख रुपये खर्च केले आहेत. एवढा खर्च करूनही नव्याने बांधलेल्या स्लॅबला गळती लागल्याने करदात्यांच्या पैशांची उधळपट्टी झाली आहे, अशी टीका त्यांनी केली. या प्रकरणाची तातडीने चौकशी करून संबंधित कंत्राटदाराची अनामत रक्कम जप्त करावी, त्याला काळ्या यादीत टाकावे, अशी मागणीही वेलणकर यांनी केली आहे.

व्यावसायिक महाविद्यालयांची शुल्कवाढ बेकायदा असल्याचा आरोप

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : शुल्क नियामक प्राधिकरणाने (एफआरए) महाराष्ट्र विनाअनुदानित खासगी व्यावसायिक शैक्षणिक संस्था (प्रवेश व शुल्क यांचे विनियमन) सुधारणा अधिनियममधील तरतुदींचे उल्लंघन करून ३१ मार्चनंतर २६ बैठका घेत राज्यातील १२७२ विनाअनुदानित व्यावसायिक महाविद्यालयांच्या शुल्कवाढीला मंजुरी दिल्याचा आरोप युवा सेनेचे सहसचिव कल्पेश यादव

यांनी केला आहे. या शुल्कवाढीमुळे लाखो पालक, विद्यार्थ्यांना आर्थिक भुर्दंड सहन करावा लागत असल्याने ही बेकायदा शुल्कवाढ करण्याची मागणीही त्यांनी केली.

राज्यपाल जिण्णू देव वर्मा, मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे सचिव वेणुगोपाल रेड्डी यांना या मागणीचे निवेदन यादव यांनी दिले आहे.

उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री चंद्रकांत पाटील यांनी ‘एफआरए’च्या समितीची चौकशी लावल्यानंतरही ही

बेकायदा शुल्कवाढ झाली आहे. ‘एफआरए’च्या सुधारित कायद्यानुसार महाविद्यालयांच्या शुल्क श्रेस्तांवावरील पुनर्विलोकन अर्जावर शैक्षणिक वर्ष सुरू होण्यापूर्वी, ३१ मार्चपूर्वी निर्णय घेणे बंधनकारक असताना २७ एप्रिल ते २७ जुलै २०२६ या कालावधीत एफआरएने २६ बैठका घेऊन बेकायदा शुल्कवाढीला मंजुरी दिली. त्यामुळे या बैठका, त्यातील निर्णय बेकायदा असल्याचे यादव यांनी निवेदनात नमूद केले आहे.

कल्याणीनगरमध्ये ‘जिम’मध्ये आग

पुणे : कल्याणीनगर भागातील एका व्यायामशाळेत (जिम) आग लागल्याची घटना सोमवारी सकाळी घडाली. जिममध्ये कोणी नसल्याने गंभीर दुर्घटना टळली. अग्निशामक दलाच्या जवानांनी घटनास्थळी धाव घेऊन आग आटोक्यात आणली. कल्याणीनगर भागातील जिममध्ये सोमवारी पहाटे पावणेसहाच्या सुमारास धूर येत असल्याची माहिती अग्निशामक दलाच्या येरवडा आणि नायडू रुग्णालय केंद्राला मिळाली. त्यानंतर घटनास्थळी दोन बंब दाखल झाले. तीन मजली

पुरंदर विमानतळाच्या भूसंपादनासाठी पुन्हा मुदतवाढ १६ ऑगस्टपर्यंत नवी मुदत

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : पुरंदर येथील प्रस्तावित आंतरराष्ट्रीय विमानतळाच्या भूसंपादनासाठी पुन्हा मुदतवाढ देण्याचा निर्णय जिल्हा प्रशासनाने घेतला आहे.त्यानुसार भूसंपादनासाठी १६ ऑगस्टपर्यंतची मुदत देण्यात आली आहे. दरम्यान, ९२ टक्के शेतकऱ्यांनी भूसंपादन करण्यास आवश्यक समंतिपत्रे आणि प्रतिज्ञापत्रे दिली असल्याची माहिती जिल्हा प्रशासनाकडून देण्यात आली. विमानतळातील सात गावांमधील भूसंपादन करण्यात येणार आहे. विमानतळासाठी १ हजार २१६ हेक्टर जमीन आवश्यक असून, सात मे पासून शेतकऱ्यांकडून समंतिपत्रे आणि प्रतिज्ञापत्रे घेण्याची प्रक्रिया सुरू करण्यात आली. यापूर्वीही

भूसंपादनाला तीन वेळा मुदतवाढ देण्यात आली. सध्या ९२ टक्के शेतकऱ्यांनी जमीन देण्यास संमती दिली असून, उर्वरित शेतकऱ्यांकडून प्रतिज्ञापत्रे मिळालेली नाहीत. त्या शेतकऱ्यांची संमती देण्याची तयारी असली, तरी काही वैयक्तिक कारणास्तव, वादविवादामुळे संमती देण्यास उशीर होत आहे.

मात्र, त्या शेतकऱ्यांना सरकारने दिलेला योग्य मोबदला मिळवा. तसेच, त्यांच्यावर अन्याय होऊ नये, यासाठी ही मुदतवाढ देण्याचा निर्णय जिल्हा प्रशासनाने घेतला आहे. ‘काही जागांसंदर्भात कौटुंबिक वाद आहेत. ते येथेला काही दिवसांमध्ये संपुष्टात येतील. आतापर्यंत १ हजार २१६ हेक्टरपैकी १ हजार १२५ हेक्टर अर्थात ९२.५ टक्के जमिनीची संमती मिळाली असल्यामुळे ही जागा जिल्हा प्रशासनाच्या ताब्यात येईल.

सरदार सरोवर प्रकल्पातील विस्थापितांचे हालच

प्रकल्पाच्या पुनर्मूल्यांकनासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या जनआयोगाचे निरीक्षण

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : ‘नर्मदा खोऱ्यातील सरदार सरोवर प्रकल्पाला ४५ वर्षे पूर्ण झाली. मात्र, महाराष्ट्र, गुजरात आणि मध्य प्रदेशातील हजारो कुटुंबांचे पुनर्वसन अपूर्ण आहे. विस्थापितांचे अद्यापही हालच होत असून, या प्रकल्पामुळे अपेक्षित फायदेही मिळाले नाहीत,’ असे निरीक्षण सरदार सरोवर प्रकल्पाच्या पुनर्मूल्यांकनासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या जनआयोगाच्या अहवालात नोंदवले आहे. या अहवालाचे प्रकाशन सोमवारी शहरात पत्रकार भवन येथे करण्यात आले.

ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्त्या साधना दधिच, सुनीती सु.र., नरेंद्र चुग, मांगल्या पावरा, सियाराम पाडवी, सुजय मोरे आदी या वेळी उपस्थित होते. जलबिरादारी महाराष्ट्र, हिमधारा हिमाचल प्रदेश आणि ओडिशा येथील डेव्हलपमेंट रिसर्च इन्स्टिट्यूट या संस्थांनी सरदार सरोवर प्रकल्पाचे पुनर्मूल्यांकन करण्यासाठी जनआयोगाची स्थापना केली होती.

निवृत्त न्यायाधीश अंजना प्रकाश, मानवाधिकार कार्यकर्त्या ईनाक्षी गांगुली आणि डॉ. गोकेल चक्रवर्ती यांनी आयोगाचे सदस्य म्हणून काम केले. त्यांनी ऑगस्ट २०२५ मध्ये नर्मदा खोऱ्यातील १४ ठिकाणांमना भेटी देऊन, बाधित नागरिकांच्या साक्षी, तज्ज्ञांची मते, सरकारी कागदपत्रे,

अहवालातील टक्क मुद्दे

■ महाराष्ट्र आणि गुजरातमधील शेकडो, तर मध्य प्रदेशातील हजारो कुटुंबे अजूनही विस्थापित आहेत.

■ पुनर्वसन झालेल्या अनेक वसाहतींमध्ये पाणी, रस्ते, आरोग्य केंद्र, रस्मशानभूमीसारख्या पायाभूत सुविधा नाहीत. हा नर्मदा न्यायाधिकरणाच्या निर्णयाचा भंग आहे.

■ मध्य प्रदेश उच्च न्यायालयाने २००९ साली नेमलेल्या झा आयोगाने १८६ अधिका्री दोषी ठरवले. मात्र, त्यांच्यावर कारवाई झाली नाही.

■ या प्रकल्पाला १९८३ मध्ये ४ हजार २०० कोटी रुपये खर्च अपेक्षित होता. त्यात पुनर्वसन आणि पर्यावरणाचा खर्च गृहित धरण्यात आला नव्हता. आता प्रकल्पाचा खर्च ७५ हजार कोटी रुपयांहून अधिक झाला आहे.

आयोगाच्या शिफारसी

■ सरदार सरोवर प्रकल्पाचे स्वतंत्र सामाजिक, पर्यावरणीय व आर्थिक पुनर्मूल्यांकन करावे.

■ विकासाच्या संकल्पनेवर फेरविचार करावा.

■ कायद्यानुसार सर्व विस्थापितांचे पुनर्वसन तातडीने पूर्ण करावे. त्यासाठी राष्ट्रीय विस्थापित पुनर्वसन आयोगाची स्थापन करण्यात यावी.

■ पुनर्वसन पूर्ण होईपर्यंत प्रलंबित दावे निकाली काढण्यासह सर्व पात्र बाधितांना न्याय्य भरपाई द्यावी.

■ तक्रार निवारण यंत्रणा प्रभावी करण्यात यावी.

■ नर्मदा नदीतील अवैध वाळू उपसा तातडीने थांबवण्यात यावा.

■ कच्छ-सौराष्ट्रसारख्या पाणीटंचाईच्या भागांना प्राधान्याने पाणी द्यावे.

न्यायालयीन निर्णय आणि इतर पुराव्यांचा

अभ्यास करून अहवाल तयार केला.

निवृत्त न्यायाधीश अंजना प्रकाश या संतोष ललवाणी

ऑनलाइन पद्धतीने सहभागी झाल्या.

मांगल्या पावरा, सियाराम पाडवी या प्रकल्पग्रस्तांनी अनुभव सांगितले. सुजय मोरेंनी सूत्रसंचलन केले. संतोष ललवाणी यांनी आभार मानले.

पुणे दिनांक

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि. ३१ जुलै २०२६

जि